

VOOR ONZE DIAKENEN.

Aan de Diakenen
der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Waarde broeders!

De Zwolsche Diaconie heeft weer het genoegen de Centrale Diaconale Conferentie te ontvangen en wel D.V. op 30 Juli a.s.

Het is de Conferentie, die reeds in 1944 zou zijn gehouden en die door het oorlogsgeweld moest worden uitgesteld.

Het is onze 53e Conferentie, doch de eerste na de vrijmaking van onze Kerken, waarom het ons een dubbel genoegen is, U in onze stad een welkom toe te roepen.

De agenda zult U bij het verschijnen van dit blad, waarschijnlijk reeds hebben ontvangen, zoodat U hebt kunnen zien, dat deze conferentie een belangrijke zal zijn.

Wij rekenen er op, dat veel diakenen naar Zwolle zullen komen en wij verwachten naast de afgevaardigden, ook veel voltallige diaconieën.

In verband hiermede, verzoeken wij U vriendelijk, spoedig opgave te doen aan den secretaris van de regelingscommissie, van verlangd logies met vermelding van welke nachten waarvoor men logies vraagt.

Voor verdere bijzonderheden verwijzen wij naar de uitnodiging van het Centraal Comité.

Met broedergroeten en heilbode en tot ziens op 30 Juli 1946 te Zwolle.

De regelingscommissie der Diaconie van de Geref. Kerk te Zwolle.

G. J. BRINK, voorzitter.
J. PRINS, secretaris (Groeneweg 21).
A. J. ALBERS.
JAC. BOSCH Jzn.
H. VAN DER KAMP.
G. J. SMIT.

OPWEKKING TOT ZELFONDERZOEK IN DE PREDIKING, II.

Reeds bereikten mij enkele vragen voor deze rubriek. Voor ik die ga beantwoorden wil ik toch het liefst even doorgaan over het onderwerp, waarover ik was begonnen te schrijven, de opwekking tot zelfonderzoek in de prediking.

Het uitgangspunt daarbij is dit: „de Heere heeft aan de geloovigen en hun kinderen in de belofte het heil gegeven”.

Dat geldt voor alle kinderen der geloovigen. Niet alleen voor de uitverkorenen onder hen.

Dat laatste is volgens de Generale Synodes van de gebonden Gereformeerde Kerken het geval. Dat wordt ook geleerd in de zogenaamde Vervangingsformule.

De redeneering van deze Vervangingsformule is aldus:

„Volgens Gods Woord zijn de kinderen der geloovigen zoowel als de volwassenen in het Verbond Gods en in Zijn gemeente begrepen, zoodat zij deel hebben aan de belofte.

Uit andere plaatsen van de Schrift blijkt evenwel, dat dit niet geldt voor alle kinderen, doch alleen voor de uitverkorenen onder hen.

Aangezien nu echter de Kerk niet over het verborgene kan oordeelen, moet zij beginnen met alle kinderen te beschouwen als zulken aan wie de belofte toekomt, totdat uit het ongelooft der kinderen het tegendeel blijkt”.

Ik schrijf hier nu niet in het bijzonder over deze formule.

Alleen wil ik opmerken op welke gevaarlijke paden de Synode zich heeft begeven met dit stuk als belijdenisstuk te aanvaarden.

Of is dat niet door en door gevaarlijk, te zeggen: „Volgens het Woord Gods zijn de kinderen in het Verbond begrepen” en tegelijk uit te spreken, dat volgens datzelfde Woord toch weer niet alle kinderen daartoe behooren?

Wordt daarmee niet de vastigheid van het Woord ondermijnd en wordt daardoor bij Gods volk, als het de Schrift leest, de gedachte gewekt: „ja, dat staat daar nu wel, maar zou ik dat nu ook mogen aannemen, zou ik mij daarop mogen verlaten?”

Deze redeneering van de Vervangingsformule is trouwens ook niet juist; zij kan dat niet zijn, want Gods Woord is nooit tegelijk „ja” en „neen”; maar de Schrift geeft er ook geen enkele aanleiding toe om aldus te redeneren.

Heel Gods Woord zegt altijd weer: „de geloovigen en al hun kinderen zijn in het Verbond begrepen en hebben deel aan de belofte.

Dat heeft de Heere onmiddellijk reeds gezegd bij de Verbondsluiting met Absalom.

„Ik zal Mijn Verbond oprichten tusschen Mij en tusschen u en tusschen uw zaad na u in hunne geslachten, tot een eeuwig Verbond om u te zijn tot een God, en uw zaad na u.”

Daar hebt ge den grondslag. Maakt de Heere hier nu ook maar een enkele uitzondering tusschen verkoren en niet-verkoren?

Van dat Verbond nu moet alles wat mannelijk is het teeken en zegel in zijn vleesch ontvangen in de besnijdenis.

Zou nu God wel aan al de kinderen het zegel van het Verbond geven, terwijl zij toch niet allen in het Verbond begrepen waren?

Zeker, in dat Verbond zal Izaäk een bepaalde plaats innemen. Naar hem zal het volk, dat uit Abraham geboren wordt, genoemd worden. Evenzoo zal het zijn met Jakob.

Uit Izaäk, uit Jakob, zal de Christus geboren worden.

Ook zal men later zeggen: „dat volk des Verbonds is uit Abraham—Izaäk—Jakob. Maar dat wil niet zeggen, dat Israël en Ezau niet in dat Verbond een plaats hadden. Zij hadden de belofte, zij hadden het zegel van de belofte, indien zij hadden geloofd, zij zouden in Izaäk, in Jacob zijn gerekend worden. Dat zij zijn omgekomen, kwam niet hier vandaan, dat zij de belofte niet hadden, maar hiervan, dat zij in ongelooft de belofte hebben verworpen.

En lees nu eens de historie van Israël in de Oude Bedeeeling.

Blijkt daaruit ooit, dat de Heere, de God des Verbonds ook maar eenig onderscheid maakt in de bondelingen?

Ook in de dagen van de grootste goddeloosheid bij het volk spreekt de Heere hun toe als Zijn volk, dat naar Zijn Woord niet heeft geluisterd, dat Hem heeft verworpen en verlaten en dat daarom aan het oordeel wordt prijsgegeven. Leest maar eens b.v. Jeremia 18.

Hoe zou de Heere zoo hebben kunnen spreken, als deze goddeloozen niet metterdaad de belofte hadden gehad en niet metterdaad onder den eisch des Verbonds waren gesteld?

Hoe zou de Heere deze bozen als verbondsbrekers hebben kunnen behandelen als zij niet metterdaad bondelingen waren?

Als straks de dag van het Nieuwe Verbond aanbreekt en Petrus staat daar voor het volk Israëls, dan zegt hij, zonder eenige beperking: „Want u komt de belofte toe en uwen kinderen.

Wie heeft het recht om daarvan te zeggen: „Ja, dat wordt daar wel gezegd, maar dat moet ge eigenlijk lezen alsof er stond: „u en uwen kinderen, voorzover gij uitverkorenen zijt”.

Wat zegt Paulus in 1 Cor. 7:14? „Maar nu zijn uw kinderen heilig”.

Uw kinderen, al uw kinderen.

En lees dan eens Romeinen 9:4, waar van de ongeloofige, Christus-verwerpende Joden gezegd wordt, dat hunner is: „de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de dienst van God en de beloftenissen”.

En nu is het waar, dat blijkens de volgende verzen in Romeinen 9, dwars door het Verbond de Verkiezing heengaat en dat de Heere, naar Zijn Vrijmacht, de beloften van het Verbond in vervulling doet gaan in hen, die Hij daartoe verkoren heeft, terwijl de anderen ondergaan in de vervulling van de dreiging van het Verbond.

Maar evengoed als de dreiging van het Verbond waarachtig geldt voor hen, die behouden worden, geldt de belofte van het Verbond hun, die verloren gaan.

Dat is de taal van de Schrift.

Laat men nu toch eens ophouden deze waarheid krachteloos te maken door zijn theologisch gerede-neer over het Verbond.

Laat men toch ophouden met eerst zelf uit te gaan maken wat toch het Verbond wel zijn moet om de woorden van de Schrift daarnaar te wringen, inplaats van te buigen onder de eenvoudige, klare spraak van het Woord.

Wie dat doet zondigt tegen het Woord Gods.

Wie dat doet pleegt roof aan het volk Gods, wien men het daardoor onmogelijk maakt kinderlijk naar het Woord te luisteren en bij het Woord te leven.

Wat heb ik aan Verbond en Doop voor mijn kind, als men zegt: „gij moet dat kind nu maar beschouwen als een kind des Verbonds”, terwijl men tegelijk zegt: „of dat nu metterdaad zoo is, of de belofte metterdaad voor dat kind is, dat is niet zeker, dat moet nog blijken”.

Als het waar zou zijn, wat ik onlangs Prof. Ridderbos Jr heb hooren zeggen, dat een mensch eerst in het Verbond is als hij gelooft, dan heeft het Verbond voor het leven van Gods volk alle betekenis verloren.

Dan ben ik immers niet meer verzekerd van mijn heil op grond van de belofte van het Verbond, maar dan rust mijn zekerheid op de bevinding van het werk Gods in mij.

Dan is het geloof niet het instrument, waardoor ik mij vastkleem aan de belofte en zoo het heil deel-

achtig wordt —; dan is het geloof alleen het middel, waardoor ik mij bewust wordt van het heil, dat ik reeds vóór het geloof bezat.

Dan verliest ook het Woord zijn betekenis.

Dan kom ik immers niet door het Woord tot het geloof.

Neen, dan kom ik tot geloof door een onmiddellijke werking van den Geest.

En het Woord dient louter om tot ontwaking te brengen, wat er reeds vóór het Woord en zonder het Woord bij mij leefde.

En dat is alles lijnrecht in tegen de eenvoudige taal van de Schrift, die mij zegt:

a. alle kinderen der geloovigen in het Verbond;

b. door het geloof wordt de belofte van het Verbond in mij gerealiseerd;

c. dat geloof wordt gewerkt door de prediking van het Woord.

Het is niet de vraag of dat past in mijn theologisch systeem.

Zoo zegt de Bijbel het; daaraan heb ik mij te houden. Daarbij heb ik te leven.

Ook in de prediking.

Daarover een volgende maal.

D. v. D.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

SCHETS EN BEOORDEELING VAN DE BEGINSELEN DER „NEDERLANDSCHE VOLKSBEWEGING”.

1. Geestelijke vernieuwing.

Deze „beweging” voert niet allereerst politieke pretenties, maar stelt zich ten doel niet minder dan de geestelijke vernieuwing van ons volksleven, dat zonder haar hopeloos zijn ondergang tegemoet zou gaan. Zij wil brengen een nieuwe cultuur, een nieuw herboren Nederland; zij predeneert zelfs de geestelijke grondslagen van den enkeling te kunnen vernieuwen. Noodzakelijk is dit, daar er den laatsten tijd geen scheppende activiteit meer werkte in ons volk, geen daadkracht, geen bezielend beginsel.

Wij zouden dit alles kunnen toejuichen onder het strikte voorbehoud, dat hiermede bedoeld werd: het Christelijk geloof heeft zijn vat op ons nationale en veler individuele leven verloren; slechts wederkeer tot den Christus der Schriften kan enkeling en gemeenschap behouden. Dit alles blijkt niet de strekking; de aangeprezen heroriëntering zoekt niet de Zon der gerechtigheid; de verlangde wedergeboorte is een andere dan die van Joh. 3 en daarmee rijst aan de geestelijke waardij van deze beweging gerechtvaardigde twijfel.

2. Doorbraak van de antithese.

Haar eerst na te streven doel vindt de N.V.B. n.l. in een radicale doorbraak van de „onwaarschijnlijke” en „verstarde” scheidslijnen in ons volksleven. Zij doelt daarmee op tweërlei antithese: de Christelijke EN de Klassenstrijd-antithese (we zouden ook kunnen zeggen: de Marxistische). Zoo gerechtvaardigd als die dubbele antithese was in het verleden, zoo rampzalig is ze voor nu en straks. Immers dit doel, verheffing en emancipatie van bepaalde volksgroepen, is bereikt. Speciaal de Christelijke antithese wekt haar wrevel: met deze wil de N.V.B. voorgoed afrekenen.

Wij stellen daar tegenover, dat er strikt genomen slechts van ééne antithese sprake kan zijn, die welke de N.V.B. als de Christelijke aanduidt, en dat met deze het Christendom zelf staat of valt. Tegenover de stelling (these) van hen, die op politiek gebied, niet buigend voor God en Zijn Woord, de revolutie voorstaan, kunnen wij onze tegenstelling niet achterwege laten zonder verloochening van den Christus. En daarmee is ons de strijd opgelegd tegen deze antithese-vijanden. Intusschen moet nu reeds worden opgemerkt, dat deze zelfde beweging een nieuwe antithese invoert: die tusschen hen, welke wél, en hen, die niet bereid kunnen zijn haar te volgen.

3. Personalisme.

Hoe poogt de N.V.B. het loslaten der (oude) antithese aanvaardbaar te maken? Door voor het leven van enkeling en volk enkele volstrekte zedelijke normen te stellen, als b.v. waarheid, gerechtigheid, naastenliefde (er zijn varianten op de kleine reeks) welke te aanvaarden zijn voor Kerkelijken en niet Kerkelijken, Christen, Humanisten, Joden. Allen, die erkennen, dat de mensch gehouden is in gehoorzaamheid aan deze normen zijn leven in te richten, in verantwoordelijkheid jegens de gemeenschap, allen, wien de menselijke persoonlijkheid heilig is, allen, die roeping en waarde der persoonlijkheid niet vergooken in ’t zij individualisme, ’t zij collectivisme, die kunnen, bij alle mogelijk verschil in wereldbeschouwing, elke ander in hun gemeen-

schappe

Dit pe

„tweede

ons lan

Het E

die al

licht d

Woord

gansch

voor he

Want t

Een ide

(blijkba

socialist

In de t

gen i

schouw

listische

is voor

den Chr

Vrede t

tweedra

Wie E

„enkele

Gods re

zijn nor

kapitale

zedelijke

wilsbepa

De laats

ver van

Ons b

diepate

maar da

Uiters

verdraag

antithese

tot hen,

personali

het antio

toont vo

Wanne

dinglijne

onwaarsa

politiek

„scherm

tendom”

draagzua

vragen

4. So

Person

doelstelli

socialism

misch pr

maakt. (

alisme, „

allen”, d

menschel

liquideer

Het is

personali

geven. S

dan doc

onder he

schap; g

gekarak

religie; c

zijn en n

personali

geoorloof

staat tus

ideaal, d

over dit

boven w

kenni

wereld

verhoud

gemeense

en aan i

erkenning

Zoo ka

openbaar

deel ten

vanzelf v

Marxisme

lieven. H

haar pla

overtuigt

huiverig,

niet teru

reeds bij

antithese

te heffen

leven. Zij

zitte

toebetrou

5. Ka

Constat

wind en g

ligt in de

ontwaard

in wezen

communis

en het middel,
het hell, dat
beteekenis.

Woord tot het

een onmiddel-

ontwaking te
ord en zonder

de eenvoudige

het Verbond;
e van het Ver-

de prediking

in mijn theolo-

heb ik mij te

D. v. D.

**MEKE
VEN**

VAN DE
ANDSCHE

zing.

eerst politieke
niet minder dan
volksleven, dat
tegenwoordig zou
cultuur, een
edenteert zelfs
enkeling te kun-
t, daar er den
eit meer werkte
bezielend be-

leken onder het
bedoeld werd:
op ons nationale
slechts weder-
kan enkeling en
blijkt niet de
teering zoekt
erlangde weder-
Joh. 3 en daar-
lij van deze be-

ntithese.
ndt de N.V.B.
de „onwaarach-
n in ons volke-
lei antithese: de
sen strijd-
nnen zeggen: de
als die dubbele
rampzalig is ze-
d, verheffing en
epen, is bereikt.
ekt haar vrevle:
afrekenen.

strik genomen
kan zijn, die
aanduidt, en dat
t of valt. Tegen-
die op politiek
Zijn Woord, de
ze tegenstelling
loochening van
de strijd opge-
Intussen moet
deze zelfde be-
hese invoert:
t, die niet bereid

ten der (oude)
? Door voor het
tele volstrekte
als b.v. waarheid,
ijn varianten op
arden zijn voor
Christen, Huma-
n, dat de mensch
an deze normen
antwoordelijkheid
i de menselijke
de roeping en
ergoelen in 't zij
die kunnen, bij
in wereld-
in hun gemeen-

schappelijke menschbeschouwing vinden. Dit personalisme, dat in Frankrijk reeds een „tweede Franche revolutie“ bracht, moge ook in ons land een revolutie van de geesten bewerken.

Het is naar onze overtuiging een schijneenheid, die aldus geconstrueerd wordt. De Christen, verlicht door Gods Geest en voorgelicht door Zijn Woord verstaat onder de genoemde normen iets gansch anders dan Humanist en Jood. Ook zijn er voor hen niet maar „enkele zedelijke normen“. Want ten eerste weet hij Gods gebod „zeer wijd“. Een ideologie-op-een-stuivertje als de N.V.B. wil (blijkbaar na-ijverig op het succes der Nationaal-socialistische) is voor hem waardeloos en erger. In de tweede plaats: de Christen kan nooit bewilligen in een boedelscheiding tusschen menschenbeschouwing en wereldbeschouwing. Niet de personalistische vraag: „Wat dunkt U van den mensch?“ is voor hem centraal, maar deze: „Wat dunkt U van den Christus?“ „en Deze is niet gekomen om den Vrede te brengen, maar het zwaard, om den mensch tweedrachtig te maken“.

Wie Hem gehoorzaamt, buigt niet alleen voor „enkele zedelijke Normen“, maar allereerst voor Gods religieuze geboden, de eerste wetstafel. En zijn normen zijn geen zelfstandige grootheden (de kapitale letter, waarmee de N.V.B. gaarne haar zedelijke maatstaven aanduidt, is typeerend!), maar wilbepalingen van een transcendent God. De laatste toevoeging is, gelijk straks moge blijken, ver van overtoollig.

Ons bezwaar tegen het nat. socialisme is ten diepste niet, dat het de persoonlijkheid vermoordt, maar dat het den Satan dient.

Uiterst merkwaardig is, dat de vredelievende en verdraagzame gezindheid, welke de N.V.B. voor de antithese in de plaats wil stellen, zich niet uitstrekt tot hen, die niet bereid zijn het zooveen geschatste personalisme te belijden. Onverzoenlijke strijd tegen het anti-personalisme is haar leus, die geen eerbied toont voor wat talloze Christenen heilig is.

Wanneer de N.V.B. de vroegere politieke scheldingslijnen met een enkele veeg wil uitwissen als onwaarachtig en vals, wanneer zij de Christelijke politiek van voor den oorlog caricatureert als een „schermen met de groote beginselen van het Christendom“, bewijst zij, dat haar personalistische verdraagzaamheid slechts de oude antithese heeft vervangen door een nieuwe.

4. Socialisme.

Personalisme grondslag en stuwkracht, socialisme doelstelling. Anders gezegd: een personalistisch socialisme, dat in groote lijnen het sociaal-economisch program der vroegere S.D.A.P. tot het zijne maakt. Geen staatsocialisme, maar een volkssocialisme, „planmatig gericht op de welvaart van allen“, dat, wat gericht op de ontplooiing der menselijke persoonlijkheid, het „kapitalisme“ wil liquideeren.

Het is niet gemakkelijk de verhouding van dit personalisme en dit socialisme nauwkeurig aan te geven. Soms schijnt het socialisme niets anders dan doorwerking van het personalisme, gezien onder het aspect van de relatie: enkeling-gemeenschap; gelijk omgekeerd het personalisme wordt gekarakteriseerd als het sociale getuigenis der Chr. religie; dan weer blijkt het mogelijk personalist te zijn en niet socialist of omgekeerd socialist en niet personalist. Nemen wij echter, en het lijkt ons wel geoorloofd, aan, dat er een intieme samenhang bestaat tusschen dit personalisme en zijn socialistisch ideaal, dan maakt reeds dit onze positiekeuze tegenover dit ideaal niet moeilijk. Daar komt iets bij: boven werd reeds aangeduid, dat alleen de erkenning van een zich boven de wereld verheffend God voor de juiste verhouding en samenwerking tusschen enkeling en gemeenschap waarborg geven kan: voor ontkomen en aan individualisme en aan collectivisme. Deze erkenning missen we bij de N.V.B. geheel.

Zoo kan het ook niet anders, of haar socialisme openbaart zich — allen betuigingen van het tegendeel ten spijt — als collectivistisch. Het spreekt vanzelf voor wie iets gezien heeft van de door het Marxisme ontsloten sociaal-economische perspectieven. Het helaas weinige, dat de N.V.B. ons over haar plan socialisme onthult, versterkt ons in de overtuiging, dat zij, voor staatsdwang wellicht huiverig, voor gemeenschapsdwang stellig niet terugschrikt. Zij miskent den zondeval (zoals reeds blijkt uit haar wraken van de „Christelijke antithese“) en de daardoor bewerkte, nimmer op te heffen ontwrichting van het maatschappelijk leven. Zij miskent ook de roeping der bezitters ten opzichte van het hun door God toebetroouwde pand.

5. Kansen van de N.V.B.

Constateeren we, dat de N.V.B. als tijdstrooming, wind en getij mee heeft. De diepste oorzaak daarvan ligt in de feitelijke toenadering (wat zij zeker verontwaardigd van zich zou werpen) tot de beide in wezen eng verwante, totalitaire stelsels, communisme en nationaal-socialisme. Dit wordt

duidelijk, als men let op de revolutie, die zij welbewust teweeg wil brengen; op haar socialisme, dat den weg baant voor beide vormen van radicalisme; op haar dynamische tendenties, blijkend o.a. uit den naam N.V. Beweging; uit het accentueeren van „vernieuwingswil“, „scheppende activiteit“, „daadkracht“, „fantasie“, uit haar zoeken van een ideologie in-a-nutshell. Dat een groep van sociaal-democraten die, vervreemd van het orthodoxe Marxisme, van Christelijke klanken niet afkeerig is, zich aangetrokken gevoelt tot deze, haar breeden steun belovende Beweging, ligt voor de hand en wordt bewezen door een deel van de illegale pers.

Wat de Roomsche-Katholieken betreft: twee van de oorzaken, die de N.V.B. bij velen hunner ingang doen vinden, zijn: 1e de Thomistische leer van de verhouding tusschen natuur en genade, welke het gemakkelijk maakt een humanistisch-wijsgeerig georiënteerd sociaal-economisch stelsel te aanvaarden; 2e, de hiërarchische dominant in het Thomistische denken, welke zich gaarne in orderingsprojecten uitleeft. Zoo wordt licht verklaarbaar de steun van het blad „Christofoor“.

Verder zal velen onzer Barthiaansche denkers landgenooten de scheiding tusschen geloof en politiek niet al te moeilijk vallen. In dit geval te minder, doordat er reeds van huis uit een zekere affiniteit bestaat tusschen dialectische theologie en politiek-social radicalisme. Men denke in dit verband ook aan de bestrijding van de anti-revolutionaire grondbeginselen door Barth en Brunner.

Tenslotte staat te vreezen, dat na den oorlog een algemeene matheid en depressie niet zonder schadelijken invloed zal blijven op de confessionele kracht van vele orthodoxe Christenen.

6. Wordt de vraag gesteld, of er dan niets te waardeeren valt in de N.V.B., dan luidt ons antwoord: zeker, in zooverre ieder pleidooi voor handhaving van bepaalde Evangelische normen, hoe weinig uitgewerkt ook, aanspraak kan doen gelden op onze sympathie. Ook in zooverre als opkomen voor nationale eendracht altijd, maar zeker nu, toelichting verdient en steun. We zijn echter van meening, (zie wat boven onder 1 en 4 besproken werd), dat, wat er goeds is in deze idealen, zulverder en effectiever wordt bevorderd door een geloovig naleven van de anti-revolutionaire beginselen, die met dit personalistisch socialisme in onverzoenlijke tegenspraak staan.

Dr R. J. DAM†.

Na schrift. Wij achten ons gelukkig, dit artikel van onzen enkele dagen vóór de bevrijding vermoorden dr Dam hier te kunnen publiceren. Het is geschreven in de dagen van zijn onderduiken, en heeft toen gecirculeerd, maar het heeft nog niets van zijn betekenis verloren. Een van dr Dam's opvolgers aan onze Theologische Hoogeschool, lector drs Buwalda, was zoo vriendelijk, op mijn verzoek dit stuk af te staan aan ons blad.

K. S.

OPVOEDING EN ONDERWIS

CHRISTELIJK ONDERWIJS EN PARTIJ VAN DEN ARBEID.

In het „Kamper Nieuwsblad“ (26 Juni '46) schrijft iemand, wiens naam door de Redactie bij herhaling opzettelijk geheim bleek te worden gehouden, over de behandeling van een klacht, gezeten tegen twee onderwijzers aan een Christelijke U.L.O.-school, die „lid waren van de Partij van den Arbeid, en daaraan actief deelnamen“. Het bestuur — aldus het bericht van den ongenoemde schrijver — sprak uit, dat het ongeoorloofd is, leerkrachten te benoemen of te handhaven, die lid zijn van de P. v. d. A. Grond: „dat deze partij blijkens haar beginselen principieel en praktisch weigert, zich uitsluitend te stellen onder de tucht van God en zijn Woord, gelijk de H. Schriften, en, in onderwerping aan deze, de belijdenisgeschriften eischen“.

Eén der bestuursleden — predikant der Hervormde Kerk — bracht hiertegen bezwaar in; de ongenoemde schrijver geeft van de woorden van dien predikant een breede weergave. Volgens den onbekenden verlaggever was ook een Chr. Geref. pred. tegen de bestuursuitspraak; maar van de motieven van dezen predikant zwijgt de verslaggever geheel. Er zijn er, die betwisten de juistheid der suggestie, als ware de Chr. Geref. predikant het met den hervormden collega eens.

Het incident is natuurlijk van algemeen belang; reeds herinnerden we eraan, dat er ook een (synodatisch) zendingsman lid van de P. v. d. A. is. Hij zal wel de eenige niet zijn.

Nu heeft de hervormde predikant van bedoelde onderwijzers verklaard, dat ze toch „belijdende chris-

tenen“ waren. Zonder de heeren te kennen, meenen wij daartegenover te moeten plaatsen, dat hun belijden geen plaats vinden kan in de P. v. d. A. terwijl toch op het politieke terrein beleiden worden moet, zal ons volk niet worden overgeleverd aan den antichristelijken staat. We verwijzen daarom voor dit maal naar een artikel van wijlen dr R. J. Dam, dat we in ditzelfde nummer hopen geplaatst te zien, en stellen ons voor, later nog een en ander op te merken in dezen.

K. S.

POPULAIR-WETEN- SCHAPPELUKE SCHETSEN

HET TEKSTVERBAND VAN ROM. 9: 6b—8.

IV. Conclusie.

Wanneer wij nu, nadat we eerst de verzen 6b—8 afzonderlijk en daarna in hun verband met het voorgaande en het volgende bezien hebben tot een conclusie willen komen, is het antwoord op de vraag, of deze verzen 6b—8 leeren, dat de belofte Gods maar voor een deel van Abrahams zaad in Izaaks lijn geldt, mijns inziens beslist o n t k e n e n d. Wanneer Dr H. N. Ridderbos en velen met hem zeggen, „dat de Schrift als de ontvangers van de belofte nu eens zonder onderscheid of voorbehoud heel Israël, al de kinderen van Abraham aanwijst (en dan o.a. op Rom. 9: 4 wijst) en dan weer doet uitkomen, dat de belofte niet tot allen gekomen en niet voor allen bestemd is“ (en dan o.a. op Rom. 9: 7, 8 wijst). De belofte van het Genadeverbond, bladz. 9, moet die uitlegging, wat Rom. 9: 1—9 betreft, worden teruggewezen als bevooroordeelde dogmatische exegese, als een indragen van „ja en neen“ in eenzelfde pericop der Schrift worden gewraakt, als een poneeren van tegenstellingen in de Godsopenbaring door den apostel Paulus worden tegengesproken. Daarom ook berust de uitspraak van 1942, waarin een tegenstelling tusschen Gen. 17: 7 en Rom. 9: 6 wordt gesuggereerd, op een onjuiste exegese, ingegeven door het dogmatisch vooroordeel, dat niet alle Israëlieten en ook niet alle kinderen des verbonds in deze Nieuw-testamentische bedeeing de heilsbelofte kunnen hebben, omdat ze niet alle het heil uit de belofte ontvangen. In de „leeruitspraak“ van 1942 doet Rom. 9: 6 dienst, om een beperking van Gen. 17: 7 aan te duiden: God zegt wel toe, dat Hij de God is van de geloovigen en van al hun kinderen (Gen. 17: 7), doch Hij leert ook in Zijn Woord, dat alleen de uitverkorenen de onvoorwaardelijke heilsbelofte hebben (Rom. 9: 6)! Daardoor ontstaat een antinomie, een tegenstrijdigheid in het beloven Gods. In de verklaring van 1905 heeft Rom. 9: 6 echter een andere functie: we houden het zaad des verbonds wel allen voor wedergeboren, doch niet elk kind is waarlijk wedergeboren, „omdat Gods Woord ons leert, dat niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn, en van Izaak gezegd wordt: In hem zal u het zaad genoemd worden (Rom. 9: 6, 7), zoodat in de prediking steeds op zelfonderzoek moet worden aangedrongen, aangezien alleen die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden“ (spatieering van mij). Bedoelt de aanhaling van Rom. 9: 6 in de „leeruitspraak“ van 1942 een tegenstelling met Gen. 17: 7 te suggereren, alsof alleen voor het uitverkoren deel van het zaad des verbonds de belofte van Gen. 17: 7 geldt, en dient ze voorts als argument en bewijs voor het „houden voor“ („dat DAAROM...“), in de verklaring van 1905 echter wordt dezelfde tekst geciteerd, om een verkeerd gebruik van het „houden voor“ tegen te gaan en om aan te wijzen, dat er geloof en bekeering noodig is, d.w.z. een worstelen om den zegen des verbonds en het heil uit de belofte (vergelijk de door mij in de aanhaling uit 1905 onderstreepte woorden; uit den tekst wordt met „zoodat“ de gevolgtrekking tot zelfonderzoek, tot geloof en bekeering afgeleid). In 1905 is dus het gebruik van den tekst zuiver, leest men niets over Gods verkiezing of een onderscheiding tusschen de Israëlieten als niet- en welbelofte-dragenden in. Alleen zou men kunnen vragen, waarom het in vs 7 aangaande Izaak gezegde mede opgenomen is, daar dat toch met de bedoeling van het citeren, n.l. de opwekking tot geloofsgehoorzaamheid, niets te maken heeft. Doch afgezien daarvan fungeert Rom. 9: 6b hier naar z'n bedoeling en strekking, wat van het aanhalen ervan in 1942 zeker niet kan worden gezegd. Dit anders interpreteren en citeren van Rom. 9: 6b door 1942 is temeer een bewijs, dat 1942 niet zonder meer 1905 heeft herhaald, gelijk men van Synodekant steeds maar beweert.

Kort geformuleerd concludeeren we dus uit de uitlegging van Rom. 9: 6b—8, dat niet maar voor een (uitverkoren) deel van Abra-